

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvintum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Idem a Cantuar. Archiepiscopo, & ejus Suffraganeis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74544](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74544)

suspendendus est, vel deponendus perpetuo, nisi Episcopus cum eo dispenser: quod facere potest in adulteriis, & aliis minoribus criminibus. Nec hoc repugnat doctrinæ, quam nuper tradidimus, videlicet in irregularitate ex infamia juris proveniente tantum Romanum Pontificem dispensare posse. Nam id intelligitur de immediata irregularitatis dispensatione, non verò de indirecta, quam potest facere Episcopus dispensando directè in delicto: quo facto accessoriè tollitur infamia proveniens ex delicto tali, & per consequens irregularitas. Docuerunt Villadiego *de irregul. cap. 10.* Henriquez *in summa lib. 2. cap. 3. num. 3.*

4 Unde jam apparet vera ratio præsentis textus, quare in præsentis specie is, qui calicem in Ecclesia minus cautè dimissura surripit, possit ad sacros ordines promoveri, quæ in eo consistit, nam furtum hoc fuit occultum, & ita fur non

fuit infamiâ juris notatus, & ipse pœnitentiam de crimine egit: ac pro calice subrepto satisfecit: quibus existentibus circumstantiis, si aliàs idoneus esset, cessat irregularitas, ut docuerunt in præsentis Anania *num. 1.* Abbas *num. 5.* Socinus *num. 5.* Nec contrarium probant illa verba præsentis textus, *sponse confessus*; ex quibus deducitur, per confessionem ipsius furis furtum hoc notorium factum fuisse; propter furtum autem notorium juris infamia incurritur, *d. l. poterit*: quæ per pœnitentiam tolli non potest, juxta supra tradita. Nam respondendum est, confessionem, de qua in præsentis, non fuisse factam in judicio, sed in foro pœnitentiæ; ideoque per eam furtum notorium factum fuisse, & per consequens juris infamiam non irrogari, ut docuerunt hic Ancharanus *num. 4.* Abbas *num. 3.*

TITULUS XIX.

De Usuris.

CAPUT I.

Alexand. III. *in Concilio^a Turonensi.*

URSUS clericorum, & quod mœrentes dicimus, eorum quoque, qui præsens sæculum professione vocis, & habitu reliquerunt, à canonibus usuras quasi manifestius damnatas exercentes, commodatâ pecuniâ indigentibus, possessiones eorum in pignus accipiunt, & provenientes fructus percipiunt ultra sortem. Idcirco generalis Concilii decernit authoritas, ut nullus amodò constitutus in Clero, vel hoc, vel aliud genus usuræ exercere præsumat: & si aliquis alicujus possessionem datâ pecuniâ sub hac specie in pignus accepit, si sortem suam deductis expensis, de fructibus jam perceperit, absolute possessionem restituat debitori: si autem aliquid minus habet, eo recepto possessio liberè ad Dominum revertatur. Quod si post hujusmodi constituta in clero quisquam extiterit, qui detestandis usurarum lucris insistat, ecclesiastici officii periculum^c patiatur, nisi fortè beneficium Ecclesiæ fuerit, quod^d redimendum ei hoc modo de manu laici videatur.

NOTÆ.

I. ^a *Turonensi.*) ita etiam legitur in prima collectione, *sub hoc tit. cap. 1.* & post Concil. Lateran. p. 16. *cap. 2.* addendumque est *can. 2.* juxta Corjolanum *in summa Concil. fol. 524.* de hoc Concilio jam nonnulla notavi *in c. majorib. 3. de præb.*

b *Et habitu.*) Monachi videlicet.
c *Patiatur.*) De pœna clerici usurarii agemus *infra in cap. præterea.*
d *Redimendum.*) De hac altariorum redemptione egi *in cap. quisquis, de elect.* & commentarium hujus textus dedi *in cap. cum contra, de pignoribus.*

CAPUT II.

Idem^a *Cantuar. Archiepiscopo, & ejus Suffraganeis.*

Quoniam non solum viris ecclesiasticis, sed etiam quibuslibet aliis periculofum est usurarum lucris intendere, auctoritate tibi præsentium duximus injungendum, ut liceat tibi clericos tuos, qui de possessionibus, vel arboribus, quas tenere in pignus noscuntur, sortem suam, deductis expensis inde jam receperunt, ad eadem pignora restituenda sine exactione, ecclesiasticâ districtione compellere.

NOTÆ.

NOTÆ.

A Cantuariensis.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 4. & post

Concil. Later. p. 16. cap. 3. De Cantuariensi Metropoli egi in cap. 2. de rescriptis. & textum hunc exposui in cap. cum contra, de pignor.

CAPUT III.

Ex Concilio^a Lateran.

Quia in omnibus ferè locis ita crimen usurarum invaluit, ut multis aliis negotiis prætermisissis, quasi licitè usuras exerceant, & qualiter utriusque Testamenti paginam condemnentur, non attendant: Ideo constituimus, ut usurarii^b manifesti, nec ad^c communionem admittantur altaris, nec christianam, si in hoc peccato decesserint, accipiant^d sepulturam: sed nec^e oblationes eorum quispiam accipiat. Qui autem acceperit, aut christianam tradiderit sepulturæ; & ea quæ accepit, reddere compellatur; & donec ad arbitrium sui Episcopi satisfaciatur, ab officio sui maneat executione suspensus.

NOTÆ.

L Ateranensis.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 2. & extat textus hic in ipso Concilio generali Lateranensi celebrato sub Alexandro III. cap. 25. De quo Concilio nonnulla adduxi in cap. nonnulli, de rescriptis.

1. **M**anifesti.) Manifesti usurarii dicuntur primò, qui ita palam usuras exercent, ut ipsa operis iniquitas eos usurarios publicè demonstrat, & nullà tergiversatione possit celari eos usurariam artem exercere, juxta textum in cap. evidentiæ, & ibi tradita, de accusat. Secundò etiam dicuntur manifesti, qui in judicio confessi sunt crimen usuræ; talis enim confessio in jure facta rem facit manifestam, & notoriam, cap. vestra, cap. final. ubi probavi de cohabit. cleric. immò ob delicti detestationem, si usurarius coram pluribus testibus fide dignis fateatur se usurarium esse, præcipuè si exprimat personas à quibus usuras accepit, manifestus usurarius dicitur, ut pluribus congestis probat Caballos tom. 1. qu. 11. & qu. 537. num. 5. Dicuntur etiam usurarii manifesti, qui sententiâ judicis ita declarati sunt. Glossa verbo manifestos, cap. 1. hoc tit in 6. quia judicis sententia rem facit notoriam, cap. final. de cohabit. cleric. Unde non dicitur manifestus usurarius ille, contra quem extat legitima testium probatio asserentium, usurarium esse, ut ultra repetentes in præsentì docent Covarr. lib. 3. var. cap. 3. nu. 4. Jul. Clarus §. usura, Gibalinus lib. 1. de usuris, cap. 11. art. 1. Menochius de arbit. casu 235. Villaguth. de usur. qu. 35. Gutierrez. lib. 2. canonic. cap. 19. Molina de justit. 2. tom. disput. 333. Lessius de iust. lib. 2. cap. 20. disput. 22. Canisius de usur. cap. 7. num. 2. Ex quibus illud notandum est, non esse necessarium, ut quis manifestus usurarius dicatur, quod exercuerit manifestas usuras, vel claras; sed satis esse, quod palliatas, vel manifestas, quascunque scilicet, vel cujusvis generis usuras uno ex dictis modis exercuerit.

2. **C**ommunionem.) Hanc pœnam Innocentius in præsentì num. 1. ita exponit: *Ut usurarii non admittantur ad communionem Eucharisticam.* Quem sequitur Covarr. lib. 3. variar. cap. 3. num. 5. quæ est vera interpretatio. Nec audiendi sunt Abbas antiquus, & Panormit. in præsentì, nu. 2. qui ea verba explicant, ut non admittantur in Eccle-

sia, quandiu divina officia celebrantur. Nam si de hac excommunicatione sensissent Patres Concilii, frustra adderent verba illa *accipiant sepulturam. sed nec oblationes;* cum jam in præsentì pœna hæc comprehenderetur.

d Sepulturam.) Consonant textus in cap. cum tu 5. cap. cum in diocesi, hoc tit. cap. quamquam, eod. tit. in 6. clement. 1. eod. tit. l. 9. tit. 13. p. 1. & meritò hæc pœna imponitur usurariis manifestis, quia decedentibus in peccato notorio denegatur ecclesiastica sepultura, cap. final. 13. q. 2. c. final. 88. dist. cap. placuit 23. q. 5. cap. 1. de torneam. cap. 2. de raptor. cap. super quodam, cap. cum ad monasterium, de statu monach. D. Joan. Vela de delict. cap. final. num. 20. Ab hac autem pœna, & reliquis exculabitur usurarius, quem pœnituit, & propter notam omnibus paupertatem restituere non valet; tunc enim præstita juratoriâ cautione exculatur, dist. cap. cum tu, hoc tit. d. cap. quamquam, ibi: *Pro suarum viribus facultatum.* Pluribus relatis docet Villaguth d. q. 35. de usur. conclus. 6.

e Oblationes.) Consonat D. Clemens lib. 4. constit. cap. 5. nam cum oblationes in propitiationem pro peccatis offerantur, ut constat in cap. 5. & 13. Deuteronom. cap. quia sacerdotes, cap. Sanctorum 10. q. 1. ab usurario manifesto, & à peccato non recedente, sed in eo permanente non debent admitti, cap. oblationes, 96. dist. Accedit quia per hujusmodi oblationes profitebatur quædam commune inter vivos, & defunctos, pro quibus offerantur. Concil. Arelat. 2. can. 12. Concil. Valente 1. can. 2. Altfiodor. can. 17. Aurel. 2. can. 15. Tolet. 11. can. 12. Quare generaliter eorum, qui non communicant, oblationes rejiciuntur, cap. 28. Concil. Illiber. ubi notavi: & eorum qui in peccata graviora lapsi sunt, veluti qui sibi mortem consciverunt, d. can. 17. Concilii Altfiodor. Aurelian. 2. can. 15. qui filios suos hæreticis baptizandos tradiderunt. Concil. Illerdense can. 13. oppressores pauperum. Concil. Carthag. 4. can. 93. & 94. & alii, de quibus Suarez de relig. tom. 1. lib. 1. cap. 6. num. 4. Albalpineus lib. 1. observ. cap. 5. & 6. Lemaitre de bonis Eccles. 2. p. lib. 1. de decimis, cap. 15. Theoph. Raynaud. de litter. monit. p. 2. cap. 2. num. 22. Spondanus de cemeter. p. 1. l. 4. cap. 4. ex nu. 3. quia juxta Ecclesiasticum c. 34. vers. 23. *Dona iniquorum non probat Altissimus, nec respicit in oblationes iniquorum.*

COM.